

Батьки – першокласники.

Майже все літо дочка навчала різним премудростям своїх ляльок. Синочок – відвозив своїх солдатиків в школу на новій машині. Ви старанно вчилися вплітати бантики у коси і приміряли метелик до костюму. І спеціально приїхали раніше з моря, щоб встигнути купити портфель, пенал, олівці, зошити. А коли «підганяли» шкільну «трійку», бабуся змахнула сльозу – ваше вчорашнє малятко стало більш «солідним», якимсь відразу стало дорослішим. Ви із завмираючим серцем проводжаєте любиме чадо, яке, схопившись за руку своєї першої вчительки, гордо крокує в перший клас.

Перші проблеми.

Ну ось позаду перший день, тиждень, місяць. Свято закінчилось, і вже не захоплює подих від новизни відчуттів і знайомств. І все більше шкільні дні нагадують трудові будні. Всі діти різні, як і реакція на те, що вони побачили в дійсності, наскільки їх очікування і мрії співпали з шкільною реальністю. Ми можемо зіткнутися з розчаруванням дитини у навчанні у школі, що є не рідким явищем. І дуже часто вони не можуть пояснити причин такої поведінки. Це не дивно, бо мовлення в них ще розвивається, і чітко розповісти про свої почуття діти ще не можуть. Не розповідають інколи діти про події у школі, бо у них просто «коротка» пам'ять і вони запам'ятовують лише яскраві події. Ви напевно помітили, що інколи вони не можуть згадати навіть про те, що давали в школі на обід. Тому, якщо ви хочете знати про важливі шкільні події, налаштовуйте дитину на їх запам'ятовування наперед, намагайтесь пояснити, що значимо не тільки для вас, але і для нього самого.

Можуть бути і інші причини. Перша – **якщо дитина не готова до так званої «предметної» сторони навчальної діяльності.** Таким дітям дійсно важко через недостатню підготовку інтелекту, м'язів руки, відсутність підтримки та мотивації з боку батьків. Зіткнувшись з

першими труднощами і не маючи сил їх перемогти, дитина «відступає». Її страх і розчарування можуть вилитись у сльози, небажання виконувати важку роботу.

Друга причина – **це нездатність добровільно керувати своєю поведінкою**. Якщо вдома у дитини не було суворого режиму, обмежень, то зіштовхнувшись з тим, що його поведінка не подобається іншим, вона сприймає це як неприйняття її самої. І небажання йти в школу з'являється власне тому, що надто часто вона чує нові для нього обмеження («сядь рівно», «не вставай», «не крутись», «потрібно піднімати руку») і не хоче чи не вміє їм підкорюватись.

Третя причина – **надто маленький темп діяльності**. Можливо, у такої дитини тип нервової системи потребує, щоб вона все робила розбірливо та обдумано. Інколи це зустрічається у хворобливих дітей, яким природа обмежує «зовнішню» енергію для того, щоб були сили боротися з хворобою. Такі діти, що вважаються вдома успішними та вмілими, в багатьох ситуаціях не встигають за однолітками (написати букву, порахувати). Мудрий вчитель помітить це і буде пристосовуватись (наприклад, не питати відразу після пояснення нового матеріалу чи в ситуаціях на «час»).

Найбільш важкий випадок – **«шкільний невроз», чи «фобія школи»**. Його причина – невміння дитини вирішити протиріччя між сімейним та шкільним «ми». Як правило, деякі батьки намагаються самі поставити «діагноз», знайти «коріння» дезадаптації, при цьому помилково шукають лише «всередині» (в учителіві, у школі). Виявлення та лікування шкільних неврозів – робота психолога. Спеціаліст порадить і вам відвідати консультації та заняття. Бо шкільний невроз виникає, як правило, у дітей, в сім'ях яких батьки несвідомо використовують дітей для вирішення своїх емоційних проблем.

« НЕ ПІДУ – І КРАПКА»?

Отже, перед вами виникла проблема: дитина не хоче йти в школу. Як зрозуміти причину цього і що робити, щоб допомогти дитині? Спробуйте пограти з нею у школу, для гри можете використати різні іграшки. Під час гри прислухайтеся до скоріше не до змісту розмови «вчителя», а до інтонації, до манери вираження почуттів, як він реагує на «учнів», наскільки йому подобається чи не подобається їх поведінки (ви відповідаєте за себе і за іграшки).

Можливо, більше вдалим для дитини буде « опитування збоку». Почніть вигадувати казку про лісову школу. Опишіть, як вона виглядає, хто там вчитель, які звірі вчать. Потім зупиніться і запитайте: « А чому там важко вчитись?» В ігровій ситуації дитина буде реагувати більш розкуто, і ви почуєте причину її хвилювань.

Якщо дитина не хоче грати (власне зараз) чи стійко уникає розмов про школу – почніть малювати школу, розкажіть, як ви прийшли у перший клас і які у вас були труднощі. Слідкуйте за реакцією дитини. Можливо, вона вам дасть зрозуміти, що ви вгадали причину її хвилювань. Якщо дитина захопиться і почне малювати з вами, задавайте їй питання. А ситуації можуть виникати різноманітні...

Ситуація №1: «Ти погано пишеш!»

Можливо ваша дитина почне «заставляти» вас писати, «виконувати важку роботу», при цьому роблячи різні зауваження, вказуючи на «негарні та некрасиві» букви. Можливо при цьому почне порівнювати вашу роботу із роботою слоненятка Бобо і почне говорити , що він зробив набагато краще. Зверніть увагу на інтонацію: чи шкодує ваша дитина «невстигаючого» учня чи «насміхається» з нього.

У цьому випадку спробуйте оцінити підготовку дитини до школи. Не кривіть душею, просто згадайте, як ви готували її до школи, і зауважте, чи відвідувала дитячий садок, чи з бажання виконував завдання.

Якщо ви виявили, що причиною небажання ходити до школи – недостатня підготовка дитини, її відставання від інших дітей – вам потрібно запастись терпінням і займатись з дитиною додатково. Найважче у цьому випадку – це те, що «далека» мотивація для дитини ще недоступна. Вона ще не зрозуміє вас, коли ви скажете:

« Ось виростеш і будеш вміти писати...» Тому для шестилітки потрібно придумувати «короткі» мотиви, які-небудь нагороди (наклейки, листівки тощо). Зацікавте дитину тим, що її робота – це як тренування для спортсмена. Сприймайте свої заняття з дитиною як лікування. Тепер вам потрібно перебороти відставання дитини, тому ваш спокій – це передумова успіху дитини. Бо якщо вона відчує ваше роздратування, якщо у неї щось не виходить. То буде розчарована – собою і вами, а бажання йти в школу не додасться. Тому добре подумайте: чи справитесь ви з цією проблемою самостійно (але спокійно, вселяючи в дитину впевненість у свої сили) чи доведеться шукати допомогу.

Дитині, якій важко вчитись, корисно розповідати казки про лісову школу, де якийсь їжачок (мурашка, зайчик, крокодильчик) не міг справитись із завданням. Всі насміхались над ним, а потім він побачив метелика, що плаче, який не може літати, і порадив йому не боятися і спробувати ще раз. Метелик справився зі своїм «домашнім завданням», а їжачок повинен зробити висновок, що потрібно постаратися – і все вийде.

Ситуація №2: «Тато, не крутись!»

Можливо, у грі чи у коментарях до малюнку дитина буде «вчити» вас «сидіти струнко», говорити на зразок «чому ти такий непосидючий?». Чи, навпаки, вашому «вчителю» захочеться погратися в школу «навпаки» - без правил. Тоді спробуйте проаналізувати: як дитина відноситься до правил взагалі. Можливо, ви неправильно підготували її до життя в суспільстві, бо він звик робити те, що хоче, як хоче. Якщо ви з'ясували, що дитина не хоче йти в школу через нездатність свідомо слідувати правилам, тоді вам

прийдеться дещо перебудувати ваше домашнє життя. Поступово вводьте правила, самі намагайтесь їх дотримуватись. Вимагайте цього від домашніх і від дитини. Намагайтесь самі відноситись до цього позитивно. Інколи дійсно корисно грати в школу «навпаки», де всі правила «перевернуті». Наприклад, драконівську. Жартівливе приговорювання антиправил формує позитивне відношення до шкільних правил. А сміх понижує напруження.

Можливо, потрібно поспілкуватися з вчителем.

РАЗОМ ІЗ ВЧИТЕЛЕМ.

Робота в колективі все ще сприймається шестиліткою як гра-змагання. Тому у школі багато дітей, яких важко вдома змусити щось робити, заспокоюються і стають учнями. При цьому нагородою у змаганні часто буває вчасна похвала з боку вчителя. Але в цьому – ще одна небезпека для «конфлікту очікувань» і батьківського, і дитячого. Якщо ви привчили дитину до «беззаперечної» похвали, їй буде важко. Маленький учень ображається на вчительку. Що вона його не викликає (читайте: не хвалить за відповіді). Він може навіть сказати що його «побили», а вчителька не пошкодувала його. Дітям такого віку властиво помічати лише те, що пов'язано тільки з ними. Тому вони, не зауважуючи деталей ситуації, ще не навчились їх аналізувати. Кожен дитячий конфлікт – це урок аналізу ситуації. «Розмотуючи клубок» подій вчитель зовсім не «влаштовує розборки». Тому не поспішайте робити висновки. Звикнувши до певних відносин вдома, дитина не завжди адекватно оцінює дії і поведінку оточуючих, шукаючи «об'єктивної» справедливості.

І, будь-ласка, запам'ятайте, важливе правило : ніколи не обговорюйте вчителя при дитині, бо перша вчителька рано чи пізно повинна стати для дитини другою мамою.

А СКРИНЬКА ВІДКРИВАЛАСЬ ПРОСТО

Намагайтесь частіше говорити дитині, що ви її любите, навіть як у неї щось не виходить. Бо вона відчуває вину в тому, що не так швидко все робить, як інші, розвиваючи в собі комплекс неповноцінності.